13/08/2019

Η τελική φάση του ξεριζωμού του Μικρασιατικού Ελληνισμού

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

13 Αυγούστου 1922. Είναι η μέρα που ξεκινά η αντίστροφη μέτρηση που οδήγησε στη τελική φάση του ξεριζωμού του Μικρασιατικού Ελληνισμού. Ο Κεμάλ ξεκινά τη τελική του επίθεση εναντίον των Ελληνικών Δυνάμεων στο μέτωπο του Αφιόν Καραχισάρ. Ένα τεράστιο μέτωπο που εκ των πραγμάτων ήταν εύθραστο.

Οι Ελληνικές Δυνάμεις

250.000 άνδρες, τρία Σώματα Στρατού (Α΄, Β΄, Γ΄ ΣΣ), δώδεκα Μεραρχίες Πεζικού και μία Μεραρχία Ιππικού, είχε αναπτυχθεί σ΄ ένα μέτωπο 800 χλμ από το Αιγαίο μέχρι το Αφιόν Καραχισάρ και από εκεί μέχρι τη Προποντίδα.Επί της ουσίας αυτό το μέτωπο δεν μπορεί να στηριχτεί για πολύ,με δεδομένο ότι δεν υπήρχαν εφεδρείες.
Σ΄ αυτό το “ακίνητο” για ένα χρόνο μέτωπο υπήρχε και το τεράστιο πρόβλημα ηθικού αφού ακόμη και η τροφοδοσία του προσωπικού ήταν προβληματική. Οι λιποταξίες ήταν καθημερινές και η κούραση του προσωπικού δεδομένη.
Το Αφιόν ήταν ίσως το πιο αδύναμο σημείο του μετώπου και οι αμυντικές θέσεις που είχαν επιλεγεί δεν είχαν το απαιτούμενο βάθος.
Τα κενά της αμυντικής διάταξης ήταν τεράστια.
Ο Έλληνας Αρχιστράτηγος Χατζανέστης βρίσκεται στη Σμύρνη, 400 χλμ μακριά.

Παρά το γεγονός ότι είχε αναγνωρίσει την αδυναμία του μετώπου στο Αφιόν δεν αποφάσισε την ενδυνάμωσή του ή τη μετακίνηση της αμυντικής γραμμής στην οχυρωμένη τοποθεσία του Τουμλού Μπουνάρ.

Οι δυνάμεις του Κεμάλ
Απέναντί τους οι Ελληνικές δυνάμεις είχαν τους πιο φανατικούς του Κεμάλ.
Διοικητής του Δυτικού μετώπου είναι ο Ισμέτ, Γενικός Επιτελάρχης ο Φεβζή, διοικητής της 1ης Τουρκικής Στρατιάς ο Νουρεντίν.Όλοι τους νέοι αξιωματικοί που ακολουθούν πιστά τον φιλόδοξο Κεμάλ, ο οποίος και έχει “διαβάσει” πόσο ευάλωτο είναι το ελληνικό μέτωπο.
Ο Κεμάλ συγκέντρωσε νότια του Αφιόν 12 Μεραρχίες πεζικού, 3 Ιππικού και όλο σχεδόν το πυροβολικό του.
Αν και η συγκέντρωση δυνάμεων γίνεται αντιληπτή δεν εκτιμάται ανάλογα.Οι Ελληνικές δυνάμεις παραμένουν ακίνητες!

Η επίθεση

Ώρα 3.00 13ης Αυγούστου 1922. Ο Κεμάλ από το παρατηρητήριο της 1ης Τουρκικής Στρατιάς σε απόσταση 8 χλμ από τις Ελληνικές γραμμές, βλέπει όλη την Ελληνική γραμμή.

Ώρα 4.30 Αρχίζει ο βομβαρδισμός από το πυροβολικό του Κεμάλ.Οι ελληνικές οχυρώσεις καταστρέφονται ,οι όποιες επικοινωνίες υπήρχαν καταστρέφονται.

Αμέσως μετά άρχισε η τουρκική επίθεση.
Στο τομέα της Ιης Μεραρχίας επιτέθηκε το Ιο Τουρκικό ΣΣ με πέντε 5 Μεραρχίες και στο τομέα της IVης Μεραρχίας το IVο Τουρκικό ΣΣ με τέσσερις 4 Μεραρχίες.

Το Τουρκικό Σώμα Ιππικού με τρεις Μεραρχίες κινούμενο νύκτα από το ορεινό και δύσβατο πέρασμα του Τσάι Χισάρ, υπερκέρασε την γραμμή τη Ιης Μεραρχίας από δυτικά, απέκοψε την επικοινωνία και τη σιδηροδρομική γραμμή με τη Σμύρνη και προσέβαλε μεμονωμένα Ελληνικά τμήματα .

Ο αρχιστράτηγος Χατζηανέστης απαγόρευσε τη διάθεση κάθε ενίσχυση πλην της VII Μεραρχίας που διατέθηκε στο Α’ ΣΣ.

Οι μονάδες του Α’ ΣΣ , διαλύονταν και οι Μεραρχίες του Β’ ΣΣ παρέμεναν στις θέσεις τους .
Η 23η Τουρκική μεραρχία επιτέθηκε στο Καγιαντιμπί. Οι δυνάμεις του 4ου Συντάγματος Πεζικού δεν προσπάθησαν να ανακαταλάβουν το έδαφος.

Στο ύψωμα Τιλκί Κιρί Μπέλ, εναντίον του οποίου επιτέθηκε η 15η Τουρκική

μεραρχία αμυνόταν το τάγμα του 49 Συντάγματος Κορίνθου. Πέταξαν τα όπλα τους, εγκατέλειψαν την τοποθεσία και τράπηκαν σε φυγή.

Στη δεξιά πλευρά της IVης Μεραρχίας προωθήθηκε το 5/42 Σύνταγμα Ευζώνων του Πλαστήρα και ανέλαβε την ευθύνη των Κ.Α. Καμελάρ και Μαύρου Βράχου. Εναντίον ουσιαστικά ενός συντάγματος επετίθεντο δύο Τουρκικές μεραρχίες, η 11η και η 5η με ισχυρή υποστήριξη πυροβολικού. Ο Μαύρος Βράχος και το ύψωμα 1710 έπεσαν και ο Πλαστήρας υποχώρησε.
Το μέτωπο έσπασε στο σημείο συνδέσμου των Ιης και IVης Μεραρχιών. Η 23η και η 11η Τουρκικές Μεραρχίες μπήκαν στην πεδιάδα του Αφιόν.

Το μεσημέρι ο διοικητής του Α’ ΣΣ υποστράτηγος Τρικούπης εξέδωσε τη διαταγή άμεσης απαγκίστρωσης από την τοποθεσία.Μια απόφαση που ήταν καταστροφική.

Η εκκένωση του Αφιόν ήταν μια κόλαση,αφού έγινε υπό καθεστώς απόλυτου πανικού. Ανάμεσα στα στρατιωτικά τμήματα ανακατεύτηκαν και οι 5.000 Αρμένιοι κάτοικοι του Αφιόν. Ότι δεν μπορούσε να εκκενωθεί παραδόθηκε στις φλόγες.
Την 17η Αυγούστου δόθηκε η μάχη του Αλή Βεράν κατά την οποία καταστράφηκε η Ομάδα του στρατηγού Τρικούπη. Στη συνέχεια η Ομάδα Φράγκου εγκατέλειψε αμαχητί την οχυρωμένη τοποθεσία του Τουμλού Μπουνάρ και οι Σωματάρχες και οι Μέραρχοι της Ομάδας Τρικούπη αιχμαλωτίστηκαν. Ακολούθησε η φυγή μέχρι το Τσεσμέ. Την 27η Αυγούστου τα Τουρκικά στρατεύματα μπήκαν στη Σμύρνη.